

II

(Forberedende retsakter)

KOMMISSIONEN

Forslag til Rådets direktiv om harmonisering af beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder

(92/C 92/06)

KOM(92) 33 endelig udg. — SYN 395

(Forelagt af Kommissionen den 23. marts 1992)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, artikel 66, 100A og 113,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

i samarbejde med Europa-Parlamentet,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg (¹), og

ud fra følgende betragtninger:

I Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker og den internationale Rom-konvention om beskyttelse af udøvende kunstnere, fremstillere af fonogrammer samt radio- og fjernsynsforetagender er der kun fastsat minimumsbeskyttelsesperioder, således at de deltagende stater har mulighed for at beskytte de omhandlede rettigheder i længere perioder; visse medlemsstater har gjort brug af denne mulighed; endvidere er der en række medlemsstater, der ikke har tilsluttet sig Rom-konventionen;

denne situation samt den omstændighed, at medlemsstaterne har gjort brug af førnævnte undtagelsesmulighed, medfører, at de nationale lovgivninger, der for øjeblikket finder anvendelse vedrørende beskyttelsestiden for ophavsret og beslægtede rettigheder, indeholder en række indbyrdes forskelle, der kan vanskeliggøre den fri udveksling af varer og tjenesteydelser samt fordreje konkurrencevilkårene inden for det fælles marked; med henblik på etableringen og gennemførelsen af det indre marked er det derfor nødvendigt at harmonisere medlemsstaternes lovgivninger, således at beskyttelsestiden er ens inden for hele Fællesskabet;

formålet med den i Bernerkonventionen fastsatte minimumsbeskyttelsestid på 50 år efter ophavsmandens død var at beskytte ophavsmanden og dennes to næste generationer; den gennemsnitlige levetid i Fællesskabet er blevet forlænget så meget, at denne beskyttelsestid ikke længere er tilstrækkelig til at dække to generationer;

visse medlemsstater har planer om at forlænge beskyttelsestiden ud over 50 år efter ophavsmandens død for derved at råde bod på de konsekvenser, som verdenskrigene fik for udnyttelsen af værker;

i forbindelse med Stockholm-konferencen, der fandt sted i 1967 med henblik på en revision af Bernerkonventionen, vedtog en række delegationer fra medlemsstaterne en resolution, hvori de opfordrede de deltagende stater til at forlænge beskyttelsestiden for ophavsrettigheder; de drøftelser, som World Intellectual Property Organization (WIPO) har indledt med henblik på udarbejdelsen af en eventuel protokol til Bernerkonventionen, har medført, at dette punkt nu igen er sat på dagsordenen;

hvad angår beskyttelsestiden for beslægtede rettigheder har visse medlemsstater valgt en beskyttelsestid på 50 år efter et værks udgivelse eller udsendelse; i de andre medlemsstater, som for øjeblikket er ved at udarbejde lovgivning på området, har man også valgt en beskyttelsestid på 50 år;

i Fællesskabets forslag til forhandlingerne under Uruguay-Runden, der finder sted inden for rammerne af den almindelige overenskomst om told og udenrigshandel (GATT), forudses der en beskyttelsestid på 50 år efter udgivelsen til fordel for fremstillere af fonogrammer;

en beskyttelse af velerhvervede rettigheder følger af almindelige retsprincipper, der gælder inden for Fællesskabets retsorden; en harmonisering af beskyttelsestiden for ophavsret og beslægtede rettigheder må således ikke gøre indgreb i den beskyttelse, som rettighedshavere for øjeblikket nyder inden for Fællesskabet; for at kunne begrænse konsekvenserne af eventuelle overgangsforanstaltninger til et minimum og åbne mulighed for en effektiv gennemførelse af det indre marked pr. 31. december 1992 bør beskyttelsestiden harmoniseres på grundlag af lange beskyttelsesperioder;

i sin meddelelse af 17. januar 1991 »Opfølgning af Grøn-bogen — Kommissionens arbejdsprogram inden for ophavsret og beslægtede rettigheder«⁽¹⁾ understreger Kommissionen, at harmoniseringen af ophavsretten og beslægtede rettigheder bør gennemføres på grundlag af et højt beskyttelsesniveau, da disse rettigheder er forudsætningen for intellektuel skabelse, og at beskyttelsen heraf kan sikre opretholdelse og udvikling af kreativiteten til gavn for ophavsmændene, kulturindustrierne, forbrugerne og samfundet som helhed;

for at sikre et højt beskyttelsesniveau, der både opfylder de af det indre marked affødte krav og behovet for at få skabt retsregler, der fremmer en harmonisk udvikling af kreativiteten inden for Fællesskabet, bør der ske en harmonisering af beskyttelsestiden, således at denne for ophavsret fastsættes til 70 år efter ophavsmandens død eller 70 år efter det tidspunkt, hvor værket lovligt blev gjort tilgængeligt for offentligheden, og for beslægtede rettigheders vedkommende til 50 år efter den begivenhed, der affødte rettigheden;

beskyttelsesperioderne skal i overensstemmelse med Berner- og Rom-konventionerne anses for at begynde den 1. januar i det år, der følger efter den begivenhed, der affødte rettigheden;

i henhold til artikel 1 i Rådets direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer⁽²⁾ skal medlemsstaterne give edb-programmer ophavsretlig beskyttelse som litterære værker i henhold til Bernerkonventionen (Paris-akten af 1971); i nærværende direktiv harmoniseres beskyttelsestiden for litterære værker inden for Fællesskabet; artikel 8 i direktiv 91/250/EØF bør derfor ophæves, fordi nævnte artikel kun indfører en midlertidig harmonisering af beskyttelsestiden for edb-programmer;

ved artikel 9 og 10 i direktiv .../EØF af ... om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder er der — i afventning af en senere harmonisering — kun fastsat en minimumsbeskyttelsestid for disse rettigheder; bestemmelserne i disse artikler bør derfor ophæves, således at beskyttelsestiden bringes på linje med den beskyttelsestid, der er fastsat i nærværende direktiv;

fotografiske værker tillægges kun en minimumsbeskyttelsestid på 25 år regnet fra værkets frembringelse, jf. Bernerkonventionen; endvidere gælder der i visse medlemsstater en ordning, hvorefter fotografier kan tillægges flere forskellige former for beskyttelse, nemlig en ophavsretlig beskyttelse for fotografier, der anses som værende kunstneriske værker i henhold til Bernerkonventionen, eller anden form for særlig beskyttelse, dersom der er tale om fotografier, der ikke anses som værende værker; disse forskellige beskyttelsesperioder bør derfor gøres til genstand for en fuldstændig harmonisering;

for at undgå forskellige beskyttelsesperioder er det nødvendigt — når der i en medlemsstat foretages en handling, der får en frist til at løbe — at fristen da anses for at løbe med virkning for hele Fællesskabet;

artikel 6a, stk. 2, i Bernerkonventionen indeholder en bestemmelse om, at ophavsmandens ideelle rettigheder opretholdes efter hans død, i det mindste indtil udløbet af beskyttelsestiden for de økonomiske rettigheder;

det er hensigtsmæssigt, at disse bestemmelser overtages i nærværende direktiv, dog med forbehold af en eventuel senere harmonisering af ideelle rettigheder;

den i nærværende direktiv fastsatte beskyttelsestid bør ligeledes gælde for litterære og kunstneriske værker, hvis hjemland i henhold til Bernerkonventionen er et tredjeland, dog således at beskyttelsestiden ikke må overstige beskyttelsestiden i værkets hjemland;

hvad angår beskyttelsestiden for beslægtede rettigheder, der tilkommer indehavere, der ikke er EF-statsborgere, men som nyder en beskyttelse i henhold til internationale aftaler, skal den i nærværende direktiv fastsatte beskyttelsestid ligeledes finde anvendelse, dog således at beskyttelsestiden ikke må overstige den beskyttelsestid, der gælder i det tredjeland, hvori rettighedshaveren er statsborger;

gennemførelsen af bestemmelser om sammenligning af beskyttelsesperioder må ikke medføre, at medlemsstaterne krænker deres internationale forpligtelser; i henhold til disse internationale forpligtelser giver medlemsstaterne værker eller statsborgere fra tredjeland en forskellig behandling, der kan medføre forstyrrelser på det indre marked; der bør derfor indføres en procedure, der giver mulighed for at afbøde på disse ulemper;

(¹) KOM(90) 584 endelig udg.

(²) EFT nr. L 122 af 17. 5. 1991, s. 42.

rettighedshavere bør på lige vilkår og inden for hele Fællesskabet kunne drage fordel af de ved dette direktiv indførte længere beskyttelsesperioder, forudsat at deres rettigheder ikke er ophørt pr. 31. december 1994 —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

1. Ophavsrettigheder til litterære og kunstneriske værker, jf. artikel 2 i Bernkonventionen, gælder for ophavsmandens levetid og 70 år efter hans død, uanset på hvilket tidspunkt værket lovligt blev gjort tilgængeligt for offentligheden.

2. Når ophavsretten tilkommer flere, som har samarbejdet ved værkets frembringelse, beregnes det i stk. 1 nævnte tidsrum med virkning fra den længstlevende ophavsmands død.

3. For anonyme eller pseudonyme værker samt værker, hvis ophavsmand er en juridisk person i henhold til medlemsstaternes lovgivning, og kollektive værker varer beskyttelsen i 70 år efter det tidspunkt, da værket lovligt blev gjort tilgængeligt for offentligheden. Hvis imidlertid det af ophavsmanden valgte pseudonym ikke efterlader nogen tvivl om hans identitet, eller hvis ophavsmanden afslører sin identitet inden for det ovennævnte tidsrum, skal den beskyttelsestid, der er fastsat i stk. 1, anvendes.

4. Anonyme eller pseudonyme værker beskyttes ikke, dersom der er rimelig grund til at antage, at ophavsmanden har været død i 70 år.

5. For værker, der udgives i bind, dele, hæfter, numre eller serier, og hvor beskyttelsestiden begynder at løbe fra det tidspunkt, hvor værket lovligt blev gjort tilgængeligt for offentligheden, begynder beskyttelsestiden at løbe særskilt for hvert enkelt element.

6. Kollektive værker samt værker, hvis ophavsmand er en juridisk person beskyttes — dersom den i stk. 3 nævnte offentliggørelse ikke har fundet sted — i 70 år efter værkets frembringelse.

Artikel 2

1. Udøvende kunstneres rettigheder varer i 50 år efter den første udgivelse af en optagelse af en fremførelse eller, dersom udgivelse ikke finder sted, efter den første udsendelse af en fremførelse. Dog udløber rettighederne 50 år efter fremførelsen, hvis udgivelse eller udsendelse ikke har fundet sted inden for dette tidsrum.

2. Fonogramfremstilleres rettigheder varer i 50 år efter den første udgivelse af et fonogram. Dog udløber rettighederne 50 år efter optagelsen, hvis fonogrammet ikke har været udgivet inden for dette tidsrum.

3. De rettigheder, der tilkommer producenter af den første optagelse af kinematografiske værker eller sekvenser af levende billeder, hvad enten de er ledsaget af lyd eller ej, udløber 50 år efter den første udgivelse. Rettighederne udløber dog 50 år efter optagelsen, hvis værket eller sekvensen af levende billeder ikke har været udgivet inden for dette tidsrum.

4. De rettigheder, der tilkommer radio- og fjernsynsforetagender, varer i 50 år efter den første udsendelse.

Artikel 3

Beskyttede fotografiske værker tillægges den i artikel 1 fastsatte beskyttelsestid.

Artikel 4

1. Når en af de i artikel 1 til 3 nævnte frister begynder at løbe i en medlemsstat, anses fristen for at løbe med virkning for hele Fællesskabet.

2. For værker, hvis hjemland i henhold til bestemmelserne i Bernkonventionen er et tredjeland, og hvis ophavsmand ikke er statsborger i en medlemsstat, udløber den i medlemsstaterne tillagte beskyttelse senest på det tidspunkt, hvors beskyttelsen i værkets hjemland udløber, dog således at den i artikel 1 fastsatte beskyttelsestid ikke kan overskrides.

3. De i artikel 2 fastsatte beskyttelsestider gælder ligeledes for rettighedshavere, der ikke er EF-statsborgere, forudsat at medlemsstaterne yder sådanne rettighedshavere beskyttelse. Den af medlemsstaterne ydede beskyttelse udløber dog senest på det tidspunkt, der er fastsat i det tredjeland, hvori rettighedshaveren er statsborger.

4. I afventning af, at der eventuelt indgås internationale aftaler om beskyttelsestid for ophavsret og beslægtede rettigheder, kan der efter den i artikel 9 fastsatte procedure træffes beslutning om:

a) ikke at anvende eller om at ændre den i stk. 2 og 3 foreskrevne regel om sammenligning af beskyttelsesperioder over for visse tredjelande for derved navnlig at undgå, at medlemsstaterne kommer i konflikt med deres internationale forpligtelser; den tillagte beskyttelsestid kan dog ikke under nogen omstændigheder overskride den i artikel 1 og 2 fastsatte beskyttelsestid

- b) at vedtage passende foranstaltninger for det tilfælde, at kun visse medlemsstater tillægger statsborgere fra tredjeland beskyttelse, dersom en sådan situation fører til konkurrenceforvridning eller betydelig forvrængning af samhandelen inden for det indre marked.

Artikel 5

De i nærværende direktiv fastsatte beskyttelsesperioder begynder den 1. januar i det år, der følger efter den begivenhed, der affødte rettigheden.

Artikel 6

1. Bestemmelserne i dette direktiv finder anvendelse på rettigheder, der ikke er ophørt den 31. december 1994. Direktivets bestemmelser medfører dog ikke, at de beskyttelsesperioder, der på indeværende tidspunkt gælder i henhold til medlemsstaternes lovgivning, afkortes.

2. De ideelle rettigheder, der tillægges en ophavsmand, opretholdes i det mindste indtil udløbet af de økonomiske rettigheder.

Artikel 7

1. Artikel 8 i direktiv 91/250/EØF ophæves.
2. Artikel 9 og 10 i direktiv .../.../EØF ophæves.

Artikel 8

1. Medlemsstaterne meddeler straks Kommissionen ethvert forslag om indførelse af nye beslægtede rettigheder med angivelse af grundene til deres indførelse samt den beskyttelsestid, der påtænkes fastsat.

2. Medlemsstaterne udskyder vedtagelsen af de i stk. 1 nævnte forslag i tre måneder regnet fra datoen for deres meddelelse. Denne frist forlænges til tolv måneder, hvis Kommissionen inden tre måneder efter førnævnte meddelelse giver underretning om, at den påtænker at foreslå et direktiv på området.

Artikel 9

Kommissionen bistås af et rådgivende udvalg, der består af repræsentanter for medlemsstaterne, og som har Kommissionens repræsentant som formand.

Kommissionens repræsentant forelægger udvalget et udkast til de foranstaltninger, der skal træffes. Udvalget afgiver en udtalelse om dette udkast inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyn til, hvor meget det pågældende spørgsmål haster, i givet fald ved afstemning.

Udtalelsen optages i mødeprotokollen; derudover har hver medlemsstat ret til at anmode om, at dens holdning indføres i mødeprotokollen.

Kommissionen tager størst muligt hensyn til udvalgets udtalelse. Den underretter udvalget om, hvorledes den har taget hensyn til dets udtalelse.

Artikel 10

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme bestemmelserne i artikel 1 til 7 i dette direktiv senest den 31. december 1992.

Når medlemsstaterne vedtager disse bestemmelser, henvises der deri til dette direktiv, eller de ledsages ved offentliggørelsen af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

Medlemsstaterne meddeler Kommissionen de nationale retsforskrifter, som de usteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

2. Medlemsstaterne anvender bestemmelserne i artikel 8 med virkning fra det tidspunkt, hvor dette direktiv får virkning.

Artikel 11

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.